

Če vsek četrtlet in
s polnino vred ali
v letu s polnino vred
za celo leto 12 dni,
za leto 7 dni, četrt leta
4 dni. Izven Jugoslavije
30 dni. Naročnina se pošlje
na upravitelstvo „Sloven-
skega Gospodarja“ v Maribor,
Koroška cesta št. 5.
Leta se dopolnjuje do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Polnina v državi štis pavšalirana.

Uredništvo: Koroška cesta
št. 5. Rokopisi se ne vra-
čajo. Upravitelstvo spre-
ma naročila, inserate in
reklamacije. Cene inseratov
po dogovoru. Za vsa
krajna oglasa priložiti
popust. Nezaprite reklamacije
se pošiljajo posebej.
Celoviti račun pošilja
uradu Ljubljane št. 10.666.
Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

14. številka.

Maribor, dne 6. aprila 1922.

56. letnik.

Proti nazadnjaškim nakanam „oblasti in srezov“.

(Iz govora poslanca g. Žebota)

Ves slovenski narod se je z veliko iskrenostjo leta 1918 združil z brati Srbi in Hrvati v skupno domovino. Upali smo, da nam boste dali ono, kar je želelo naše ljudstvo. Ko smo se zjedini v eno skupno domovino, tudi med Vami, bratje Srbi, ni bilo mnogo ljudi, ki bi nam odrekli pravico do naše avtonomije. A žalibog, prišli so iz Slovenije ljudje, demokracije, samostojni in ljudje Kristanove vrste, ki so vam rekli, da ni treba skupne Slovenije, da ni treba Slovanom dati avtonomije in Vi ste nas razkosali. Kar nam ni vzel Madžar, kar nam ni vzel Nemec in Italijan, to ste Vi razkosali in razdelili na dva dela. (Dr. Svetozar Popovič: „Kako možete tako govoriti!“) Je istina. Razkosali in razparcelirali ste nas. (Medklic: „To je sramota!“) Imate prav, gospod, to je sramota. Razparcelirali ste nas tako, kakor se parcelira posestvo, katero je dobil v roke gospodar, ki žnjim baranta. Radi tega imate tudi danes med slovenskim ljudstvom veliko nezadovoljstva, ker ono vidi, da nam niste hoteli dati tega, kar smo želeli. Mi kot pravi zastopniki slovenskega ljudstva ne moremo nikdar glasovati za zakonski predlog, ki slovenskemu našemu ljudstvu ne da tega, kar je ono želelo, namreč njegove samostojnosti.

Površnost in naglica.

Ce pogledamo načrt tega zakona o oblastni in srezki samoupravi, vidimo, da se tudi iz tega zakona, kakor sem to že povdarjal pri razpravi o zakonu o splošni upravi, kaže velika površnost in naglica, s katero so delali oni, ki so ta zakon izdelovali. Kakor veste iz lastne skušnje, površnost in naglica ni nikjer dobra. Prav posebno pa ni dobra tedaj, kadar se delajo zakonski predlogi. Predlog o oblastni in srezki samoupravi je tako važen, da bi si zakonotvorec moral pač vzeti več časa, več prilike, da bi se moral posvetovati tudi z drugimi, ne ga pa samo enostransko prirožiti. Kakor napravi krojač, recimo po pariški ali londonski modi, obleko. Moral bi poklicati tudi opozicijske, tudi one, ki drugače mislijo, nego gospodje de mokrati in druge stranke, ki so danes v vladi. Toda on tega ni storil. Čudim se tudi, da tukaj v zakonodajnem odboru tako hitite, da n. pr. pri specialni debati predsednik ne da rad besede posameznim poslancem, da bi mogli k vsakemu paragrafu točno in jasno izraziti svoje misli, da bi se mogel vsak paragraf bolj natančno pojasniti in da bi se mogli o vsakem natančneje posvetovati. Zakaj tako hitite? Kakor sem že povdarjal pri razpravi o zakonskem načrtu o splošni upravi, to ponavljam tudi danes. Prišel bo še čas, ko se boste, gospodje, spomnili, da so Vas poslanci Jugoslov. kluba svarili pred tako površnostjo in naglico.

Nedostatki in krivice zakonskega predloga.

Ta predlog zakona o oblastni in srezki samoupravi bi moral biti nekak okvirni zakon, moral

bi vsebovati vse one določbe, katere rabimo za občinske, za srezke in za razne druge državne zakone. Tu pa vidimo, da ni vsega tega, kar bi bilo potrebno in kar vsebujejo moderni zakoni.

Jaz hočem tu podrobno navesti samo nekatere stvari ter vam dokazati, da je moje mišljenje ter dokazovanje pravo.

V tem zakonskem predlogu nam niste še dali okvirnega občinskega zakona, nam niste dali kakih splošnih potez za kak skupni obrtni zakon, za obrtni red. Priznavam, da bo treba za vsako pokrajino, za vsako oblast posebnih zakonov glede občinskega reda, glede obrtnega reda, glede lovkega zakona in raznih drugih takih gospodarskih zakonov, ker ima vsaka pokrajina svoje posebne odnose, svoje posebne običaje, h'istorične običaje itd. A nekaj okvira bi vendar moralo biti v tem zakonskem predlogu o oblastni in srezki samoupravi. Tega nam Vi niste dali. Zato zakonotvorcu ne morem odpustiti, da je bil v tem oziru tako površen, da nam ni dal tega, kar bi bilo treba s praktične strani in kar zahtevajo ljudske koristi.

Ljudstvu se jemlje pravica sodelovanja v solstvu.

V tem zakonskem predlogu vidimo, da se je vzela ljudstvu pravica sodelovati pri solskih odborih. Dosedaj je imelo ljudstvo vsaj pravico, da je volilo višji, solski svet in da si je samo sestavljalo okrajne solske svete, pravico, da je samo volilo razne solske korporacije. Tukaj tega ni. Zakonotvorec nas je zavedel zopet še bolj v absolutizem, je nam je vzel še ono trohico pravice, da ljudstvo samo voli one zastope, kjer se odločuje o ljudski izobrazbi, o izobrazbi naše dece. Tukaj tudi nikjer ni določeno, da bi si ljudstvo lahko samo izbiralo učitelje svoje dece. Ljudstvo mora vzdrževati solska poslopja, mora graditi nove šole, mora nabavljati vse, kar je treba za šole, kot kurjavo, učila, itd. Nikjer pa nimate točke, iz katere bi bilo razvidno, da bo v bodoče ljudstvo imelo besedo pri izbiranju učiteljev, ki vzajajo našo deco. Potrebno bi bilo, da se to dovoli ljudstvu vsaj za osnovne šole, če Vi nikakor nečete dati narodu pravice, da bi smelo samo izbirati učitelje tudi za srednje in višje šole. Vidite, tu se je s tem zakonom spet gazila ljudska pravica.

Kje je regulacija rek?

Ce se ozremo na posamezne gospodarske potrebe slovenskega, hrvaškega in srbskega ljudstva, vidimo, da bi bilo potrebno, da se v gospodarskih zadevah da ljudstvu večje pravice, da sodeluje tam, kjer je najbolj živo prizadeto, to je v narodnem gospodarstvu. Vzemimo pa n. pr. iz Vašega zakonskega predloga samo regulacijo rek. Zakonotvorec je vzel, ko govori o regulaciji, samo potoke in hudournike. Reke je pa popolnoma izpustil. Jaz se temu ne morem dovolj načuditi. Mi imamo v naših krajih deroče reke, ki ugonabljajo kmetu leto za letom najboljšo zemljo: njive, travnike, gozde, pašnike itd.

Tako nam Drava v ptujskem okraju vsako leto odtrga in odnese po več orahov rodovitne zemlje. Prav tako škodo nam delajo tudi reke Mura, Pes-

nica, Sava, Savinja in druge. Tukaj je pa predvideno, da ima oblastna skupščina samo pravico do regulacije potokov in hudournikov. Mi vemo, da nam Vi iz Vašega centra v Beogradu ne boste mogli tako dati to, da bi se mogli v naših krajih regulirati veliki vodotoki in radi tega obžalujem, da je zakonotvorec izpustil ravno regulacijo rek v tem zakonskem predlogu. To bo treba popraviti in pri specialni debati bom še govoril o tem in bom zahteval, da se privzame v ta zakonski načrt tudi regulacija rek.

Kmetijske zbornice.

V tem predlogu tudi ni nobene točke o kmetijskih zbornicah. Trgovci in industrijanci imajo svoje trgovske in industrijske zbornice in zadnji čas je vlada pri nas v Sloveniji dala tudi delavsko zbornico. Ta zakonski predlog pa prav nič ne govori o oni večletni zahtevi naših kmetov, da se da kmetkemu ljudstvu ne samo pri nas, ampak tudi na Hrvaškem, v Srbiji in drugih pokrajinah naše države kmetijske zbornice. Zakonotvorec vsega tega ni sprejel v zakonski predlog. Take kmetijske zbornice bi bile za naše potrebe, za naše razmere tako pri Vas, kakor tudi pri nas krvavo potrebne z različnega stališča. Gospodje, Vi vidite, da je treba danes kmetu dati v roke ono moč, da se bode lahko še višje organiziral posebno v domačem trgovskem in drugem smislu. Vsega tega zakonotvorec ni sprejel v ta zakonski predlog.

Zavarovanje.

Nadalje imamo n. pr. zavarovanje. Jaz bi tu jasno in točno povdaril: tega in tega bi bilo treba za ljudstvo. Mi imamo n. pr. danes v naši državi zavarovalnice proti ognju, toda te so večinoma židovske zavarovalnice, to je importiran tuj kapital, ki bi ga bilo treba dati našemu ljudstvu. Po mojem mnenju je treba dati ne samo kmetu, ampak tudi uradniku, delavcu, hišnemu posestniku možnost, da si zavaruje svoje imetje proti požaru in to pri zavarovalnici, ki bo dajala tudi državi, odnosno posameznim oblastim nekaj od svojega dobička in pri kateri bo vsak zavarovanec zagotovljen, da bo v slučaju nesreče res dobil to, kar mu je treba.

Nadalje je treba misliti tudi na zavarovanje zoper živinske bolezni, zoper točo, zoper neizgode itd. Mi imamo začasno delavsko zavarovalnico zoper neizgode v Ljubljani za železničarje in državne delavce. Vprašam Vas pa, ali so te zavarovalnice ustvarjene tako, da bo oni, ki ponesreči, res dobili toliko, da bo lahko preživel sebe in svojo družino. Ne! To so polovičarske zavarovalnice, katere je ustvaril birokratizem. Treba je, da bo tu sodelovalo ljudstvo in treba bi bilo, da bi ta zakonski predlog ustvaril še neko podlago za te zavarovalnice. Toda tega v predlogu ne najdemo.

Viničarski red.

Kot zastopnik krajev, kjer pridelujemo vino, opozarjam tukaj še posebno na zadevo, ki bi jo ta zakonski predlog moral že tudi predvidevati, to je na viničarski red. Vi, bratje iz Srbije in drugih tujih krajev, gotovo ne boste vedeli, kaj so pri nas viničarji. Viničar je človek, ki nima lastnega po-

Zaklad na otoku.

„Ej, zares!“ je kričnil Morgan in skočil na noge. „Ben Gunn je bil!“

„Ni mnogo razlike pri vsem tem!“ se je oglašil Dick. „Gunn ni več živ, kakor tudi Flint ne!“

Prezirljivo so se mu smejala.

„Kdo se bo pa Gunna bal!“ je vzkliknil George. „Najsi bo živ ali mrt — prav nihče se ga ne boji!“

In čudovito jili je pokrepčal ta razlog. Barva se jim je vrnila, kmalu so spet govorili vsi vprek, vsi so se prisuškovali in vlekli na ušesa, pa ker je bilo vse tiho, so si naložili svoje tovore in stopili naprej. George je s Silverjevim kompasom v roki kazal pravo pot. Res je bilo, nihče se ni bal Gunna.

Edini Dick se ni dal prepričati. Zvesto je molil iz svoje knjige in plašno se je oziral na vse strani. Oči so mu žarele in lica gorela — mrzlica se ga je lotevala.

„Saj sem ti povedal!“ ga je dražil Silver. — „Sveto Pismo si raztrgal!“

Pot je bila zložna tu gori. Planota se je nagibala proti zapadu in šli smo nekoliko navzdol. Borovci, veliki in nizki, so rastle naokrog, večinoma pa pritlikavo grmičje, ki je puščalo tu pa tam travnate goličave, ožgane od vročih solnčnih žarkov.

Držali smo se smeri proti severozapadu in bili skoraj trdo pod vrhom „Doljnogleda.“

Kakor je vse kazalo, smo bili sedaj, ako vobče kedaj, v neposredni bližini zaklada. Vsaj tako smo sodili po opombi na zadnji strani pridobljenega — zemljevida.

Povedal sem že, da so tri „visoka drevesa“ ležala približno v smeri otočiča in kostenjaka, Flintovega kašipota.

Dospeli smo do enega teh dreves. Vse se je — gnetlo krog kompasa.

Ležalo je preveč izven smeri. — Ni bilo pravo.

Tudi pri drugem drevesu smo se zastoj razburjali.

Preostalo je samo še eno „visoko drevo“ — Hrast je bil, pravi gozdni velikan. Kakih dvesto čevljev se je dvigal nad nizkim grmičjem in in prostora je bilo v njegovi senci za celo stotnijo vojakov. Gotovo je bilo eno najvišjih dreves na otoku in vidno na veliko daljavo po morju.

Ni bilo nobenega dvoma — pod tem drevesom je ležal toliko zaželeni zaklad, sedemstotisoč funtov zlata.

Neverjetno, kako je ta misel vplivala na upor-

niške —

Strah je bil pozabljen, oči so jim gorele, noge so jim bile lahke in gibljive, vedno nagleje so hiteli, vse misli, vsa duša jim je koprnela le samo za enim ciljem, — za zlatom, ki je ležalo par korakov od njih v zemlji.

Silver je blazno šepal ob bergli, godrnjal je, in kletil n divje vkele za vrv, na katero sem bil

privezan.

Od časa do časa je pogledal nazaj na mene in smrtno sovraštvo mu je sijalo iz oči. Prav nič več ni prikrival svojih misli in bral sem jih kakor na dlani. V neposredni bližini zaklada je pozabil na vse, pozabil na dano besedo, na svojo obljubo, na zdravnikovo svarilo. Zaklad je hotel dvigniti, ga spraviti na „Hispanio“ po noči, pomoriti, kar nas je bilo poštenih ljudi na otoku, in odjadati.

Komaj sem ga dohajal. Večkrat sem se spotaknil in tedaj me je neusmiljeno potegnil za vrv in me ošinil s svojim sovrašnim pogledom.

Dick je daleč zaostal, molil je in klet obnem in mrzlica ga je tresla.

Vse to je moreče vplivalo na me. In povrhu me je še strašila misel na krvave prizore, ki so se pred nedavnim časom odigravali na tej planoti. Divjaški Flint je tu gori pomoril svojih šest tovarišev in mirni gozd je odmeval od smrtnih kričev in zelena trata je bila oškropljena od krvi. Se se mi je zdelo, da vidim sledove besnega, boja na fleh in da mi donijo v ušesih klici groze umirajočih — mornarjev.

Nesrečno zlato —

Prihiteli smo na rob grmičja.

„Hurra!“ je zakričal George in prvi trije so planili naprej.

Pa kakor od strele zadeti so obstali.

Polglasen vzklik je zadonel.

S podvojeno naglico in kakor obseden je šepal Silver na njimi in vlekel mene za seboj.

sestava, ki obdeluje za svojega gospodarja vino-grafo. Za to delo dobi plačilo deloma v denarju in deloma v naturalijah. Pri nas imamo zastarel viničarski red. Imamo viničarje, ki služijo gospodarjem, ki živijo v mestih in trgih, da celo izven naše države, in ravno tisti viničarji so uboga raja, ki ne dobi ne dovolj živeža, nima ne sredstev, da bi svojo deco, ženo in sebe odela s pošteno obleko. Naš viničarski red je tako zastarel, da je treba novega. Jaz se samo čudim, da se je ončasni viničarski red, ki so ga lansko leto izdelale in predložile organizacije viničarjev in vinogradnikov, torej strokovne organizacije, kjer ni bilo nobene politike zraven, v Beogradu zavrgel in je izginil v miznici g. ministra Pucelja. Viničarji zamažajo čaka-jo, da dobijo to, kar potrebujejo, da bi si mogli svoje življenje urediti tako, kot je to vredno človeka. Vinogradniki sami uvidevajo, da je treba ta zastareli viničarski red predeleti, da se mora dati viničarjem, ki so po veliki večini pridni in dobri ljudje, možnost, da pošteno živijo. Zakonotvorci bi se morali, če ni iz naših krajev, o tem informirati in bi moral v zakonski predlog vzeti tudi to točko, kar ni nemogoče, da bi pozneje, v teku enega meseca, kakor to določa nek paragraf, izdelala oblastna skupščina toliko važnih zakonov. Da bi pa vsak zakon šel pred narodno skupščino, tega ni treba, ker tu viničarjev ne poznata, ker nimajo tega stanu, vsaj v taki meri ne kakor pri nas v Sloveniji.

Poselski red.

Nadalje ni tukaj nobene določbe, ki bi dala kako podlago za novi poselski red. O tem ne bom obširno govoril, povdarjam samo, da bi bilo prav potrebno, da bi se dala dobra, moderna podlaga za načrt poselskega reda.

Stavbni in obrtni red.

Prav posebno pa zadane našega kmeta stavbni in obrtni red. Opozarjam samo na to, kar bo do govoru vsem gospodom iz Slovenije znano, da pri nas kmeta, ki sam ometa dimnik in ne pokliče kakega dimnikarja ter ga potem dimnikar ovadi, politična oblast navadno obsodi na veliko denarno globo. Pri nas n. pr. v ljubljanskem, mariborskem in tudi drugih okrajih se dan za dnem dogajajo take stvari, da okrajna glavarstva obsodijo kmete le samo radi tega, ker sami ometajo dimnike v svojih hišah in to vse samo radi zastarelega obrtnega reda. Treba bi bilo novega, ki bo odgovarjal i obrtnikom, kajti poštene obrtniki sami izjavljajo, da ne morejo hoditi v oddaljene kraje v hribe in vsak mesec ometati dimnikov. Kmetje pa tudi nimajo toliko denarja, da bi mogli plačevati drage mestne dimnikarske

Stavbni red se pa mora izpremeniti tudi še v drugih ozirih. Treba bi bilo, da nam da zakonotvorci dobra določila, ki bodo odgovarjala vsem zahtevam našega kmeta. Če danes pri nas napravi domači tesar kmet nov plot ali mu popravi domači sviniak ali kako drugo gospodarsko stvar pri hiši, pa nima mojstrske pravice, ga mestni ali trški mojster ovadi, in politična oblast obsodi dotičnega kmeta. Zgodilo so se slučaj, da je bil kmet kaznovan za 1000-3000 K globo samo radi tega, ker mu je domačin, njegov sosed, ki nima obrtne pravice, popravil plot, sviniak ali kaj drugega.

Treba je, da se naš obrtni in stavbni red v tem oziru izpremeni in sicer tako, da kmetu ne bo treba, da bi za vsako stvar, za vsako malo popravo pošiljal po mojstra v mesto.

Zadružništvo.

V tem zakonskem predlogu o oblastni in srezki samoupravi manjkajo tudi jasna določila o zadružništvu. Zadružništvo je kardinalna programna točka našega kmeta, delavca in obrtnika. Dandanes slišimo veste, o tem ni treba tu obširno govoriti,

da more kmetško, delavsko in obrtno ljudstvo edino tedaj napredovati, če ima dobro razvito zadružništvo. Treba bi bilo tu imeti zadružne zbornice, kjer bi bile združene vse vrste zadrug: kmetške, obrtne, uradniške itd., da bi si medsebojno pomagale. Treba bi bilo v okviru zakona vsaj nekaj smernic, za ono, kar je potrebno, da bi se naše zadružništvo kolikor mogoče izpopolnilo.

Kdo je kriv trpljenja naših rekrutov?

Dr. Korošec je s poslanci Jugoslovanskega kluba in raznimi drugimi manjšinskimi klubi v narodni skupščini vložil obtožbo proti bivšemu vojnomu ministru generalu Zečeviću, kateri je z vpoklicem rekrutov ob Božiču leta 1921 zakrivil, da je okoli 300 naših sinov umrlo in 6000 obolelo vsled mraza in pomanjkanja.

General Zečević je kriv smrti in obolevnosti teh žrtev, ker je vpoklical rekrute v najhujši zimi in ne preskrbel ne kuriva za transportne vagona, ne obleke ne obuvala, ne slame, ne tople hrane. General Zečević bi naj bil pustil rekrute v domačih garnizijah in vse nesreče bi bile izostale.

V narodni skupščini v Beogradu se je zadnje dni preteklega tedna vršila razprava o naši obtožbi proti Zečeviću. In kaj se je tukaj dogajalo. Edini branilci naših trpinov, naših vojakov so bili poslanci opozicije, predvsem poslanci Jugoslovanskega kluba. Stranke vladne skupine, posebno srbski radikali so branili Zečevića na vse pretege. Naši demokrati in samostojni pa si niso upali odpreti usta v obrambo trpečih naših sinov. Tu je bila prilika, da se pokažejo vsi oni, kateri se hlinijo prijatelje našim mladeničem. Tiho so sedeli kot vladinovci in si proti Srbijancem niso niti upali odpreti usta. Drofenik, Mermolja, Urek in vsi kranjski samostojneži so ta dan delali tlako vladi in niso imeli srca za one, ki trpijo.

Naši poslanci so s predlogom obtožbe proti krivcu generalu Zečeviću zadeli Srbijance v živo. Po cele dneve so se posamezni vladni klubi posvetovali, se kregali med seboj, vlada je imela dolgotrajne seje, beograjsko časopisje je bilo razburjeno, i razjarjeni so bili vladinovci. Na dan glasovanja, v soboto, 1. aprila dopoldne je bilo v zbornici živo, kakor v mravljišču. Vladinovci so tekali sem in tje. Po skritih sobah so se vršile barantije.

Vojni minister general Vasić je skušal braniti Zečevića, a ni imel sreče. Govoril je o Napoleonu, o potrebi, da se strogo postopa itd. Naši poslanci so mu vikali in burno odgovarjali. Iz naših klopi so se slišali klici: »300 nedolžnih mrtvih žrtev!«, »6000 od mraza in gladu obolelih ječ!«. Burni so bili prizori; ko bi vi mladeniči in moške v Sloveniji to videli...

Sam ministrski predsednik Pašić je prišel Zečeviću na pomoč. Izjavil je, da bo vlada sklicala posvetovalni zbor in bo krivce poklicala na račun. Vlada je predlagala, da se Zečevića ne postavi pred sodišče, ampak se preide preko tega na dnevni red. Za vlado je glasovalo 148 poslancev, proti pa 73, torej ena tretjina.

Iz strahu pred izgubo vladnih korit so glasovali proti obsodbi generala Zečevića: demokrati, radikali, del muslimanov in samostojni. Vsem tem ni mar za nesrečne žrtve.

Prvi april 1922 v Beogradu, je bil dan žalosti za nas, ki čutimo z najboljšimi sinovi slovenskega in hrvatskega ljudstva.

Naši poslanci dr. Korošec, dr. Simrak, Žebot in drugovi so klicali: »Sramota! Skandal! Vi odoobravate, da je po Zečeviću krivdi poginilo nad 300 nedolžnih žrtev! Evropski škandal!« Vladinovci so srepro gledali in poslušali svojo obtožbo.

Slepi in gluhi so...

O pticu noju se pripoveduje, da tedaj, kadar mu preti kaka nevarnost, kateri ne more uiti, vtakne svojo glavo v grm, da ne vidi nevarnosti. Ko vtakne svoj kljun do vratu v gosti grm, smatra, da ga nasprotnik ne vidi. Isto in še bolj žalostno vlogo igra minister Pucelj z njegovo Samostojno. Ljudstvo ga je obsodilo v Slov. Bistrici, v Kranju na Gorenjskem, v St. Janžu na Dolenjskem, v St. Lenartu v Slov. gor. in številnih drugih krajih. A Pucelj, Mermolja in njuni koritniki-kolegi so slepi in gluhi. Narod jih ne mara več, ljudstvu so se odprle oči, na

gin poskakali v jamo in grebli s prsti po zemlji. Morgan je našel zlat. Gineja je bila. Od roke do roke je šla, vsak jo je hotel videti.

„Gineja!“ je vpil George in jo moel Johnu Silverju. „To je torej tistih tvojih sedemsto tisoč fantov?“

„Le iščite, fantje!“ je odgovoril John Silver s hladnokrvno prezirnostjo. „Ne čudil bi se, ako najdete še par želodov v jami!“

„Želodov?“ je kričal George. „Ali ga čujete! — Povem vam, njemu je bilo dobro znano — kaj bomo našli tukaj! — Le pogledjte, na obrazu — mu stoji zapisano!“

„Ei George! Se spet vdinjaš za kapitana —? Zares, prav podjete fant si!“

Tonot pa so bili uporniki na strani svojega govornika. Lezli so iz jame in divje so naju gledali. — Eno pa je bilo pri tem dobro za naju, — vsi so se spravili na drugo stran jame.

Tu smo torej stali, na eni strani pet upornikov, na drugi pa midva s Silverjem. — Nobena stranka si ni upala prva začeti.

Silver se ni genil. Ravno je stal ob svoji bergli, pozorno jih je gledal, hladno in pogumno, kakršnen je bil vedno v skrajni nevarnosti.

Končno je zasodil George, da bo z nagovorom najbolje rešil usodni položaj.

„Tovariši“, je dejal, „samo dva sta proti nam petim! Eden je tale šepavi Silver, ki nas je pripeljal semkaj in zvodil za nos, drugi pa tistile — mladič Jaz mislim, da —.“

shodih jih ne marajo, celo pretepsti, linčati jih hočejo. — Ako ne bi naši voditelji med narodom zadrževali ljudsko nevoljo, narod bi sam sodil samostojne zapeljivce.

Najlepše pa je to, da farbajo slabostjo po časopisju sami sebe in čitatele. Pomagajo jim demokrati z vsem svojim časopisjem. Dasiravno so bili na vseh gorej navedenih in še drugih shodih samostojni obsojeni od ljudstva samega, vendar se skušajo s poročili o »sijajno« uspelih shodih slepiti one, koji se niso udeležili Puceljvih, Mermoljevih in Drofenikovih shodov.

Slepi in gluhi so pa tudi pristaši Samostojne. Vsako dete zna, da je sedanja vlada zakrivila nešteto gorja celokupnemu ljudstvu naše domovine, prav posebej pa še naše Slovenije. Vprašamo samo:

1. Ali se je slovenskim in hrvatskim mladeničem go-dilo kedaj huje, kot se jim godi pod sedanjo vlado, v kateri sedi samostojnež Pucelj?

2. Ali smo imeli kedaj v naši domovini tako grozne davke, take in druga bremena, kot jih mora plačevati danes kmet, delavec, obrtnik in drugo ljudstvo?

3. Ali smo v naši domovini imeli kedaj toliko nereda, toliko krivic, kot se jih dogaja danes?

4. Ali je stala naša valuta (denarna vrednost) kedaj tako nizko, kot stoji danes?

5. Smo li imeli kedaj tako neznosno draginjo, kakoršna vlada danes po vseh delih Jugoslavije?

6. Ali imamo državo na svetu, koja bi bila pri vseh sosedih radi njene sedanje slabe vlade tako neprijljuba, na, kakor je ravno naša?

7. Ali imamo vlado na naši zemlji, katera bi razmetavala milijone in milijarde za gledališča, za razbijače, za Wranglovce in za politične agitatorje in za številnih drugih nepotreb?

Vi zapeljani, vi slepi in gluhi, vi zakrknjeni, izberite si sami odgovor na ta resna vprašanja.

Pisec teh vrstic dodaje samo še to:

Samostojna kmetijska stranka sedi s svojim Puceljem v sedanji beograjski vladi. Samostojna in Pucelj ter vsi poslanci te pogubonosne stranke v Beogradu drviijo čez drn in strn s Srbijanci, a v Sloveniji slepijo naše ljudstvo. Gluhi in slepi, pomislite vse to!

Poštene može sramotijo.

Shod Samostojne pri Sv. Lenartu v Slov. gor. je samostojnim in demokratom tako zmešal možgane, da sedaj psujejo po svojih listih naše može. Tako n. pr. psuje mariborski »Tabor«, glesilo demokratskih advokatov in verižnikov odličnega Slovenca, gospoda Josipa Ketiš od Sv. Jakoba v Slov. gor. za bivšega »štajercijanca«. In vsi, ki poznamo gospoda Ketiša, vemo, da je gospod Ketiš zvest narodnjak že od svoje rane mladosti. Že, ko je šoli odrastel in do danes je stal v prvih vrstah narodnih boriteljev. V težkih in burnih bojih za posamezne občine v Slov. gor., v bojih za mariborski okrajni zastop, v delu za probudo naroda je gospod Ketiš stal trdno in neomahljivo. In tega iskrenega narodnjaka si je drznil minister Pucelj v St. Lenartu psovati z nemškutarjem, a v mariborski »Tabor« je napisal tajnik Samostojne o Ketišu, da je »štajercijanec«. Ali vas ni sram, vi samostojni častikradeži? Med svojimi udeleženci v St. Lenartu ste imeli dunajskega romarja Hojnigga iz Pesnice, zagrizenega Lojzeka Gornika, Ferka, Haslna, Schütza. Vsi ti so bili najhujši pijonirji za Veliko Germanijo, predsedniki in člani podružnic »Südmarke, Schulvereine«, ter drugih velenemskih društev. In vse te može smatrajo Pucelj in njegova samostojna družba za največje Jugoslovane!

Mi ne bi zapisali teh vrst, a pokazati hočemo vsem poštenim možem, kako grdo lažejo in psujejo slabostjo od Pucelja pa doli do Mermolje. Sodite sami, in izrecite svojo obsodbo!

Proti zvišanju davkov.

so doslej Jugoslovanskemu klubu potom tajništva SLS v Celju poslale protest: občina Staritrq, Kmetške zveze: St. Andraž pri Velenju, Bele vode, Nazaret-Kokarje, Slivnica pri Celju, Laško, Vojnik in Ljubno. Omenjene KZ so s svojim protestom združile še druge zahteve: da slovensko vojaštvo služi skrajšan rok v Sloveniji; da se s Slovenskimi vojaki dostojno ravna, da dobivajo zadostne in dobre hrane in obleke; da imajo priliko za dopust in brezplačno vožnjo po železnici, da se jim dovoli čitanje slovenskih listov in knjig ter da nikdo ne žali njih verskega prepričanja; da se za zdravstveno stanje vojakov bolje skrbi in da v Srbiji oboleli vojaki pridejo v oskrbo v ljubljansko bolnišnico! KZ Nazaret-Kokarje še posebej poziva ministra za poljedelstvo; da naj obrača več pozornosti na živinorejo. Pred vsem se je izkazala potreba, spremeniti ali nadomestiti plemensko živino z novo ozir, druge pasme plemenom. To potrebo čuti zelo gornjegrajski okraj, kjer že več desetletij obstoji eno in isto plemo goveje živine. Sol za živino naj se uvaža brez carine. — Protestiraju tudi proti nameravani strankarski razdelitvi državne podpore, po receptu dr. Zerjaya, ki je namenjena ravnejšim okrajem v Sloveniji. Dalje proti sklepu Višjega šolskega sveta, da se ukinejo šolske mashe in stopi veronauk med vsemi šolskimi predmeti na zadnje mesto! Ker ležijo vsa ogromna šolska bremena na ramah davkoplačevalcev-kmetov in delavcev, naj imajo oni tudi pri pouku svojega otroka odločilno besedo! KZ na Ljubnem še posebej v svojem protestu zahteva, da se lovski zakon v toliko spremeniti, da bo vsak vsak posestnik na svojem zemljišču streljati zajce, če mu delajo škodo. Dolek na vozove na vzmetih se naj ukine! Slednjič zahtevajo vse KZ nove volitve!

Nekaj odgovora.

Kakor sem zvedel, je g. minister Pucelj v St. Lenartu na shodu govoril o prodaji živine, ki jo je naša država prejela od Nemčije kot vojno odškodnino. Trdil je, da sem jaz v zbornici v svoji interpelaciji zaradi prodaje te živine pod roko rekel, da g. ministra ne zadene nobena krivda. Ko se s to neresnico begajo ljudje, zato moramo to stvar pojasniti še v »Slov. Gospodarju«.

Jaz sem v svojem govoru v zbornici povdarjal, da obstoji glede prodaje živine krivda in da

In tudi midva sva obstala kakor ukopana —.

Obsežna jama je zijala pred nami, njeni robovi so se že usuli in trava e že poganjala na dnu. Zlomljena lopata in deske razbitih zabojev so ležale naokrog —.

Zaklada ni bilo več —.

XXXIII.

Kakor bi bil grom udaril vanje, tako so stali uporniki krog prazne jame —.

Edini Silver se je mahoma streznil.

Pred par trenutki so se bile vse njegove misli obrnjene na zaklad, za zlato je bil pripravljen na nova izdajstva, na nove hudobije — pa v hipu je bilo vse to kakor izbrisano, potlačil je svoje razočaranje, zbral svoje misli in se preden so se zavredli tovariši od usodnega udarca, je že imel pripravljen nov načrt —.

Zu nenavaden človek je bil.

„Jui“, mi je šepnil, „vzemite tole in držite se močno!“

In stisnil mi je svoi nabasani samokres v roko —.

Obenem se je mirno pomaknil na severno plat jame, tako da je prišla med naju in med uporniki. Domenljivo me je pogledal, češ, trenutek je resen!

Cisto prazno me je gledal in nisem si mogel kaj, da mu na bi bil šepnil!

Torej ste iznova izpremenili svoje misli —?“

Ni imel časa, da bi odgovoril.

Kriče in preklinjajoč so uporniki drug za dru-